

NAŠA KOMUNA

GLASILO OBČINSKEGA ODBORA SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA VIČ-RUDNIK

Leto I.

Ljubljana, 15. julija 1961

Številka 5-6

MESEC VELIKEGA UPORA

JUGOSLOVANSKI NARODI
PRED DVAJSETIMI LETI

Letošnje leto je v celoti posvečeno spominu na težke, vendar pa najslavnije dni v zgodovini naših narodov. Preteklo je dvajset let, odkar se je ponosno ljudstvo, ki ljubi svobodo, goloroko uprlo z najmodernejšim orožjem opremljenemu okupatorju. Razen nekaj pušk, ki jih je ob razpadu stare Jugoslavije zakopalo v zemljo, ni imelo to ljudstvo, ko je začelo na svojih tleh uničevati okupatorja, ničesar drugega kot visoko zavest in junaško srce.

Prvi streli, ki so naznanili oboroženi upor, so počili že julija meseca 1941, le nekaj dni po sovražnikovem napadu na Sovjetsko zvezo. Upor je pripravila KPJ, ki je vojna ni iznenadila. Bila je takrat že močno zakoreninjena med ljudskimi množicami in jih je nenehno opozarjala, da sta nacizem in fašizem največja sovražnika naše svobode in da se jima je treba upreti z vso silo.

Zvest svojim načelom je CK KPJ že 4. julija 1941 ustanovil v Beogradu Glavni štab partizanskih odredov Jugoslavije in pozval vse jugoslovanske narode k oboroženemu uporu. Sabotažne akcije, ki so bile že dotlej, naj bi prerasle v partizanske akcije, sabotažne grupe pa v partizanske enote. Zaradi te velike odločitve se zdaj 4. julij imenuje „Dan borca“ in ga praznujejo vsi narodi Jugoslavije. V letošnjem jubilejnim letu je bila na ta dan osrednja jugoslovanska proslava v Titovem Užicu. Za osrednjo proslavo so prireditelji izbrali Titovo Užice zato, ker je bilo to mesto središče prvega osvobojenega ozemlja, ki je po zaslugi naših prvih borcev začelo nastajati že avgusta 1941. Dne 26. septembra je bilo tam posvetovanje voditeljev vstaje iz posameznih republik in pokrajin. Iz Slovenije sta se posvetovanja udeležila tovariša Miha Marinko in Franc Leskošek, nato pa še Edvard Kardelj. To ozemlje je bilo svobodno do novembra 1941, ko so pripravili Nemci s pomočjo četnikov prvo ofenzivo in sta se morala Glavni štab, ki se je preimenoval v Vrhovni štab, in CK KPJ umakniti iz zahodne Srbije v vzhodno Bosno.

Mala, ponosna Slovenija s svojo herojsko Ljubljano ni zaostajala v velikem uporu. Njena Komu-

Potrošnja mora rasti skladno s proizvodnjo

S POKONGRESNE KONFERENCE SZDL: NAŠA KOMUNA V NOVEM EKONOMSKEM SISTEMU

Na pokongresni občinski konferenci SZDL, ki je bila 19. junija, so udeleženci ocenili, kako se novi ekonomski ukrepi uveljavljajo v naši občini. Konferenca, ki sta se je udeležila tudi predstavnik Glavnega odbora SZDL Sergej Vošnjak in predstavnik Okrajnega odbora SZDL Franc Nebec je bila skrbno pripravljena. Ugotovitve so bile namreč večji del dobro podkrepjene s podatki iz posameznih kolektivov. S posebno anketo pa je tudi Občinski odbor SZDL ugotavljal, kakšno finančno sliko ustvarja ocena poslovanja po novih instrumentih.

Rezultati ankete povedo, da se bo delež kolektivov v ustvarjenem dohodku povečal v industriji od dosedanjih 52% na 68%, v grabištvu od 63% na 76%, v trgovini pa od 67½ na 76½.

Skladi v anketiranih gospodarskih organizacijah se bodo po teh podatkih povečali za okoli 80%; prispevek v občinski investicijski sklad pa bo več kot 100% večji. Po podatkih ankete zatrjujejo podjetja, da bi rabila še okrog pol milijarde dinarjev obratnih sredstev.

Na konferenci so v razpravi še premalo poudarili, kako zahtevno vlogo bodo morale v izpopolnjenem ekonomskem sistemu odigrati subjektivne politične sile. V skopo odmerjenem času pa tudi ni bilo mogoče dovolj temeljito obdelati vseh področij družbenega udejstvovanja. Prav zato bo problematiki kmetijstva, šolstva in drugih javnih služb treba posvetiti pozornost s posebnimi delovnimi sestanki.

Referat o vplivu ukrepov za stabilizacijo tržišča v naši občini je imel predsednik občinskega sveta za družbeni plan in finance Mirko Jamar. Poudaril je, da imajo zadnji uprepi namen ustvariti čimbolj ugodne pogoje za hitro naraščanje proizvodnje, prav tako pa hočejo tudi vskladiti potrošnjo z realnimi možnostmi. Ukrepi ne nameravajo zmanjšati potrošnje, pač pa jo hočejo le obdržati v tistih številčnih okvirih, ki jih napovedujejo družbeni plani.

Konferenca je sprejela tele sklepe in ugotovitve:

- Socialistična zveza in vse ostale družbenopolitične organizacije v občini morajo pristopiti k široki akciji za pojasnjevanje sprememb v našem ekonomskem sistemu. Sproti je treba preučevati vse probleme, ki se pojavljajo v zvezi z zadnjimi ukrepi za stabilizacijo tržišča.

Nadeljevanje na 2 strani.

Mirko Jamar, predsednik sveta za družbeni plan in finance pri ObLO Ljubljana - Vič - Rudnik med čitanjem referata „Naša komuna v novem gospodarskem sistemu“.

nistična partija se je kot sestavni del KPJ odlično znašla. Že takoj prve dni po okupaciji, dasi je bila Slovenija razdeljena med tri države in zato v izredno težkem položaju, je 27. aprila Partija organizirala vseljensko Osvobodilno fronto. Obenem pa je tudi že ustanavljala vojne komiteje, ki so takoj po 22. juniju, ko je situacija dozorela, prižgali plamen oboroženega upora. Na Jelovici, Mežaklji, v Savski in Savinjski dolini, na Pohorju, na Dolenjskem, na Notranjskem, v Beli Krajini, na Molniku, Mokrcu in Krimu, povsod so se zbirali prvi borci, prva puška pa je počila 22. julija v okolici Rašice. 22. julij — „Dan vstaje“ je zato tudi postal naš slovenski narodni praznik. V Ljubljani, ki je bila srce naše ljudske revolucije, bo letos na ta dan veliko zborovanje. 250.000 glava množica bo počastila spomin na veliki upor, ki je rodil tudi veliko zmago, katere sadove danes uživamo. Ob vsaki taki veliki slovesnosti, ki nas osrečuje in nas navdaja s ponosom, se tudi s hvalečnostjo in s spoštovanjem spominjamo vseh borcev za našo svobodo. Zlasti se spominjamo tistih, ki so dali svoja življenja za to, da lahko danes gradimo svojo socialistično domovino ter se pod vodstvom prvoborca ljudske revolucije tovariša Tita v sodelovanju z drugimi naprednimi silami sveta borimo za tiste vrednote, ki so najbolj potrebne vsem delovnim ljudem na zemlji: za enakopravne odnose med posamezniki, za ekonomski razvoj in svobodo vseh dežel ter za mir in enakopravnost med narodi.

Zivela naša socialistična domovina!
Zivel naš dragi tovariš Tito!

Prebivalcem naše občine!

22. julija letos bo minilo 20 let od začetka revolucionarne vstaje slovenskega ljudstva.

OSREDNJA PROSLAVA BO 21. JULIJA
OB 20.30 URI V LJUBLJANI

Iz vse Slovenije se bo udeležilo slavja okrog 250.000 ljudi. Glavna prireditelj bo na prostoru v severnem predelu Tivolija, razne kulturne, športne in zabavne prireditve pa bodo po raznih mestnih predelih.

V Ljubljani urejemo že vrsto stvari, da bo proslava čimbolj uspela in da bomo dostojno sprejeli goste. Ustanove in organizacije pripravljajo kulturne in športne programe, hitro napredujejo dela za ureditev prostora na nekdanjem velesejmu in v Tivoliju, popravljajo se ulice in pločniki, Ljubljana dobiva vsak dan več sodobne ulične razsvetljave, delajo se načrti za doslej največji ognjemet v Ljubljani, trgovinske in gostinske zbornice se pripravljajo, da bodo lahko postregle vsem udeležencem proslave.

Za lepši izgled Ljubljane v tistih dneh mora prispevati vsak njen prebivalec. Slavnostno razpoloženje naj se izraža na vsaki hiši. Okrasimo jih čimbolj slavnostno, odenimo jih v cvetje in zastave. Z nekaj dobre volje in prostovoljnega dela lahko uredimo okolico mnogih hiš. Že sedaj razmislite, kako boste okrasili Vašo hišo, uredili bližnjo okolico in začnite čimprej s pripravami in delom.

Z množično udeležbo na osrednji proslavi 21. julija zvečer in z lepo urejenimi hišami in ulicami bo Ljubljana manifestirala razpoloženje, vredno njene vloge v naši revoluciji.

OBČINSKI ODBOR SZDL
LJUBLJANA-VIČ-RUDNIK

Z udeležbo na centralni proslavi Dneva vstaje 21. julija zvečer bomo najlepše nanifestirali veliki pomen zgodovinske obletnice

Potrošnja mora rasti skladno s proizvodnjo (Nadaljevanje)

• Pri pojasnjevanju teh ukrepov je treba poudariti, da ni prišlo do njih zaradi novega sistema, temveč zato ker svoje prakse nismo prilagodili novemu sistemu. To nam hkrati narekuje, da se borimo proti birokratskim težnjam vodstev nekaterih podjetij, ki zvrčajo vso krivdo za trenutne težave na nov ekonomski sistem. Izvajajo tudi pritisk za korekturo predpisov, namesto da bi računali na lastne sile in tudi na intenzivnejše izkoriščanje lastnih zmogljivosti ter vseh rezerv podjetja.

• Ljudski odbor komune zlasti pa gospodarske organizacije morajo v bodoče posvetiti vso pozornost investicijski politiki, da investicijska vlaganja v osnovna sredstva ne bodo presegala lastnih možnosti, in da bodo kar najbolj ekonomično vložena. Pri tem pa je treba paziti, da vendarle ne bodo bistveno prizadete investicije družbenega standarda.

• Občinski investicijski sklad naj se orientira predvsem v investicije, ki so neposredno povezane s potrebami prebivalstva, kot je trgovina, obrt, komunalne naprave, družbeni standard in podobno. Za investicije v gospodarstvu naj v večji meri skrbijo podjetja iz svojih skladov.

• Občinski ljudski odbor naj svoj proračun prilagodi tako, da ne bodo okrnjena sredstva namanjena za družbeni standard (šolstvo, socialno varstvo, zdravstvo, komunalne naprave) ter naj zlasti skrbi za to, da ne bi prišlo do šablonskega linearnega zmanjševanja potrošnje.

• Kljub težavam, ki se pojavljajo z ukrepi za stabilizacijo trga se moramo boriti za večjo proizvodnjo pri istih proizvodnih kapacitetah. Zavzeti se je treba za to, da bodo delovni kolektivi in občinski organi vodili takšno politiko razporejanja sredstev, da bo z njim zagotovljeno planirano naraščanje proizvodnje.

• Delovne kolektive je treba zainteresirati za čim boljše izkoriščanje obstoječih kapacitet, za odkrivanje notranjih rezerv, znižanje proizvodnih stroškov, za večjo produktivnost in za boljše kakovost proizvodov. Hitrost uveljavljanja izpopolnjenega gospodarskega sistema pa bo odvisna tudi od tega, kako bomo prednosti sistema tolmačili delovnim kolektivom.

• Z vso resnostjo se je treba lotiti uvajanja decentraliziranih oblik poslovanja (uvajanja ekonomskih enot) in s tem tudi samoupravljanja. Vse to pa ne sme biti izvedeno kampanjsko, temveč na osnovi temeljitih ekonomskih analiz in proračunov.

• Zaradi kritičnega pomanjkanja obratnih sredstev morajo podjetja z vso resnostjo pristopiti k izterjavi terjatev, delati na tem, da se obratna sredstva čim hitreje obračajo in da se zmanjšajo nepotrebne zaloge materiala in izdelkov. V prihodnje pa morajo delovni kolektivi v večji meri začrtavati svoj razvoj na podlagi lastnih sredstev. Le teh bodo v bodoče morali čimveč nameniti za obratne namene.

• Sindikalne organizacije in delavski sveti podjetij morajo čimprej kompleksno obravnavati probleme svojega podjetja in na osnovi teh določiti naloge, ki jih porajajo izpopolnitve gospodarskega sistema ter ukrepi za stabilizacijo tržašča. Vodstva podjetij, organi delavske samouprave in politične organizacije v podjetjih so odgovorni za razpoloženje v kolektivu in naj ne računajo na pomoč političnih forumov in ljudskega odbora, če se bo po njihovi krivdi situacija zaostrila. Prav zato je nujno, da vodstva podjetij in politične organizacije v podjetjih izdelajo jasne načrte poslovanja v novih pogojih.

• Občinski ljudski odbor, njegovi organi, predvsem pa zbor proizvajalcev bodo morali stalno spremljati poslovanje gospodarskih organizacij in skrbeti, da se bosta letošnji družbeni plan in proračun nemoteno izvajala.

• Da pa bodo organi ljudskega odbora in drugi zmogli nadzorovati izvajanje družbenega plana in če bo potrebno tudi takoj intervenirati, je treba pri ljudskem odboru, čimprej organizirati analitsko službo, ki bo vsak čas sposobna postreči s potrebnimi podatki in analizami o stanju gospodarstva in družbenih služb v komuni.

• Za uspešno spremljanje in preučevanje tega, kako se gospodarske organizacije prilagajajo izpopolnjenemu gospodarskemu sistemu, bo treba pri občinskem odboru SZDL ustanoviti gospodarsko komisijo, sestavljeno iz gospodarstvenikov in družbenih delavcev. Izvršni odbor je pooblaščen za imenovanje članov te komisije.

Tako, kot streljanje mimo farče

NEKATERE SINDIKALNE PODRUŽNICE SE NISO ZNALE POISKATI PRAVE VSEBINE DELA

Z novimi gospodarskimi predpisi so se znašle sindikalne podružnice v takšnem položaju, da morajo dosti bolj resno kot kdaj koli doslej razmišljati o smotrnem gospodarjenju. Kolektivi namreč spoznavajo, da se na tržišču ne bo mogoče uveljavljati brez kvalitetnih izdelkov in če njihove cene ne bodo konkurenčne. Prav zaradi tega pa bo seveda treba izboljšati marsikak tehnološki proces, prilagoditi organizacijo dela; skratka kolikor se le dá zmanjšati stroške proizvodnje. Ljudem v gospodarskih organizacijah postaja vse bolj jasno, da izhod iz trenutnih težav zaradi pomanjkanja obratnih sredstev ni v zmanjševanju fizičnega obsega planirane proizvodnje, pač pa v preusmeritvi izbire izdelkov ter v iskanju vseh notranjih rezerv.

Zastavlja pa se vprašanje, kdo je odgovoren, da bo gospodarska organizacija lahko čimprej prebrodila eventualne trenutne težave. Logika nekaterih je takšna: delovni kolektiv je nosilec delavskega samoupravljanja in potemtakem lahko odgovornost za vse neuspehe pač naprtimo vsem članom delovnega kolektiva. V težavni situaciji bi torej lahko sklicali ves kolektiv in mu očitali nezrelost ter gospodarsko nesposobnost. Vendar, ali ne bi po takšni logiki tudi Zvezna ljudska skupščina z vsemi svojimi organi v težavni situaciji lahko odklonila sleherno odgovornost in jo naprtila vsemu prebivalstvu FLRJ. Bilo bi torej skrajno krivično, če bi si izvoljeni predstavniki kolektiva le ob doseženih uspehih trkali na prsi za vse neuspehe pa bi dolžili „nerazgledano“ članstvo kolektiva.

Nimam namena govoriti o dolžnostih vseh samoupravnih in političnih organov v gospodarski organizaciji; hotel bi povedati le nekaj misli o dolžnostih izvršnih odborov sindikalnih podružnic v spremenjenih pogojih gospodarjenja.

Skoraj povsod je že jasno, da sindikat ni nikakršna trgovina in da ne obstaja zaradi tega, da bi moral skrbeti za drva, za ozimnico, dopuste in za izlete članstva. Izvršni odbor sindikalne podružnice kolektiva je dejanski politični predstavnik kolektiva in je kot tak odgovoren za vso gospodarsko politiko v podjetju, zato mu nikakor ne sme biti vseeno kako delujejo centralni in obratni delavski sveti.

Da, tako bi moralo biti! Pa si oglejmo predmet razprave oziroma dnevni red seje izvršnega odbora ene izmed takšnih maloštevilnih sindikalnih podružnic, ki jim kot kaže še ni uspelo najti prave vsebine dela: 1. pregled sklepov zadnje seje, 2. nabava drv in premoga za kolektiv, 3. skupinski izlet (datum in kraj) in 4. razno.

Predsednik je torej pričel sejo, ugotovil je sklepčnost in tudi to da so bili sklepi zadnje seje uresničeni. Sklep o drugi točki dnevnega reda je bil takšen, da bodo upravo podjetja naprosili za osebni avtomobil, s katerim bosta dva ali trije člani odbora podružnice odšli pogledat drva, da

bodo lahko ugotovili kakovost in ceno. Naslednji sklep: dobava premoga naj bi se letos ne zavlekla tako kot po navadi v pozno jesen. Sklep o tretji točki dnevnega reda je bil tak, da bo izlet 16. julija. O kraju izleta se bodo dogovorili na množičnem sestanku kolektiva. Zadnja točka dnevnega reda pa je na zapisniku registrirana takole: o letnem dopustu štirih članov podružnice v Ne-rezinah naj razpravlja centralni delavski svet ter določi regres za njihov dopust. Tovarišu X naj kot vestnemu in dolgoletnemu članu kolektiva na predlog izvršnega odbora, direktor podjetja odobri štiri dni izrednega dopusta; podjetje pa naj prispeva tudi nekaj denarja tako kot ostalim, ko so bili le ti upokojeni. Sklenili so še naj bi tarifne postavke na oglasni deski prikazali tudi v neto zneskih.

Razen dveh pripomb, ki so zadevale tarifno politiko, so še predlagali, naj bi centralni delavski svet razpravljal o odpadnem železu. Tega naj bi prodali, gotovino pa bi odstopili sindikalni podružnici. In še nekoliko kasno sprejet sklep, da bodo za obrat naročili Delavsko enotnost, pa je bil dnevni red izčrpan.

Človek bi dejal, da v obratu tega podjetja pravzaprav sploh ne poznajo resnejših problemov. Ali je zdaj, ko so se jim v skladišču pričele kopičiti zaloge in ko se morajo lotevati proizvodnje novih artiklov, res najbolj aktualno, da sindikalna podružnica razpravlja le o drvah, izletu in o prodaji starega železa. O zadnjem bi dejal le toliko, da so najbrž še tudi drugi, veliko primernejši načini za zbiranje sredstev. Ali takšen način pridobivanja sredstev naravnost ne spodbuja članov kolektiva k temu, da bi bilo pri proizvodnji čimveč odpadnega materiala? Neke vrste gospodarski kriminal, kajne? To je torej primer, ko v podjetju zaradi nerodnosti in najbrž nekoliko primitivnega pojmovanja zaradi enega samega dinarja ne vidijo deset ali morda celo sto tisoč drugih.

Prav je sicer, da izvršni odbor sindikalne podružnice skrbi tudi za ozimnico, za kurjavo in izlete, vendar pa te stvari nikakor ne morejo biti jedro delovanja sindikalne podružnice. Te stvari so šele drugotnega pomena. Je pa veliko pomembnejših stvari, ki se tičejo osnovne dejavnosti delovnega kolektiva. Z reševanjem vprašanj s tega področja bodo sindikalne organizacije vplivale na izboljšanje življenjskega položaja članov kolektiva; boljše organizirana proizvodnja pa bo namreč omogočila tudi večje osebne dohodke v podjetju. Člani kolektiva bodo gotovo spoznali, da je takšna delovna smer dosti bolj pravilna, pa če tudi bodo morali morda odšteti kakšenkrat nekaj več denarja za kurjavo ali za ozimnico. Le z reševanjem proizvodnih problemov se bo sindikat lahko tako uveljavil, da bo v resnici takšna delavska organizacija, ki vedno upošteva in se zavzema za koristi svojih članov.

J. M.

Delavski svet „Ilirije“ je sprejel pravilnik o delitvi dohodka in osebnega dohodka po obračunskih enotah

Zapiski ob razgovoru v ljubljanski Tobačni tovarni

NA PRVEM MESTU: REKONSTRUKCIJE

Če nihče drug, vsaj večina kadilcev prav dobro pozna Ljubljansko tobačno tovarno. Pravzaprav ne toliko tovarno, kot njene izdelke, ki so si utrli pot po vsej Jugoslaviji in so si znali pridobiti potni list tudi v čezmejni državi. Zanimivo pa bi bilo poznati tudi tobačno tovarno in kolektiv, ki dela v njej. Seveda pa je treba potem tovarno obiskati in se pogovoriti z ljudmi, ki z vsem srcem delajo v tej skupnosti. Med novinarji je navada, če te nihče ne povabi — se povabi sam. In mi smo se povabili na takšen razgovor. Mogoče smo motili sestarek, ki je bil prav ta dan in na katerem so razpravljali morda o povečanju proizvodnje, o prodaji svojih izdelkov ali o rekonstrukciji. Tega nismo vprašali. O teh problemih pa smo zvedeli v razgovoru z uslužbenci Ljubljanske tobačne tovarne.

„Ne vem, kje naj bi začela pripovedovati!“ se je zamislila tovarišica Šobova, ki smo jo najprej „napadli“ za razgovor. „Ko sem hodila še v šolo in sem morala narediti prost spis, tedaj sem vedno prosila svojo mamo: Prosim te, povej mi samo prvi stavek in potem bom znala sama!“

Res sem se moral nasmehnuti. Prav rad bi povedal prvi stavek, ko pa sam tako malo poznam tobačno tovarno.

„Mogoče bi začela pri vaši proizvodnji? Povedali bi mi kaj o vaših problemih, načrtih? O skrbi za delovni kolektiv, skratka o vsem, kar vas teži in s čemer imate opraviti pri svojem vsakdanjem delu.“

Takoj sem vedel, da sem se malce zaletel, kajti če bi mi hotel kdo pripovedovati o vsem, kar sem vprašal, potem bi najbrže sedela dva dni skupaj in še nama ne bi zmanjkalo besed za razgovor. Spomnil sem se namreč na problem prodaje izdelkov Ljubljanske tobačne tovarne in na številne peripetije, ki so se dogajale v tistem obdobju. Toda kolektiv je vztrajal pri svojem in zmagal.

„Kljub vsem oviram, ki smo jih morali prebroditi, smo uspešno plasirali svoje izdelke po vsej Jugoslaviji in tudi v inozemstvo.“

Povem naj le to, da je prav slovensko tržišče izredno zanimivo. Menda plasirajo svoje blago na slovenski trg prav vse tovarne tobačnih izdelkov v Jugoslaviji. Da smo obdržali svoj ugled, smo se

morali potruditi z izboljšanjem kvalitete cigaret in z dobro izbiro. Bili smo prvi, ki smo na željo kadilcev začeli izdelovati filter cigarete.

Ustanovili smo svoje lastne prodajalne in poslovne enote. Tako zdaj sami prodajamo svoje izdelke direktno potrošniku. Na trg gre 50% naših izdelkov brez posredništva kakšnih drugih podjetij. In to pomeni za nas precejšen uspeh.“

In tako smo se našli v polnem razgovoru in med perečimi problemi, če tudi sem hotel zvedeti najprej nekaj običajnih podatkov o tobačni tovarni. Nisem namreč vedel doslej, da je tobačna tovarna stara že nad 90 let in da njeni uslužbenci ter delavci delajo v istih stavbah, kot pred 90 leti. Čelo na nekaterih istih strojih.

Zamislite si počem delo na zastarelih strojih različnih tipov in konstrukcij! Nemogoče, bo marsikdo vzkliknil! Tega so se dobro zavedali tudi člani delovnega kolektiva Ljubljanske tobačne tovarne. V takšnih pogojih dela je kolektiv sam

Pakiranje cigaret

iskal in odkrival notranje rezerve in celo vlagal svoje osebne dohodke za najnujnejšo obnovo. Toda vse to bi bila kapljica vode v morje, če ne bi začeli s temeljito rekonstrukcijo tovarne.

Ko so lani člani delovnega kolektiva ob koncu leta dajali obračun svojega dela so med drugim ugotovili tudi tri značilne probleme, s katerimi so se morali spoprijemati med letom. O prvem

smo že govorili: to je ureditev prodaje v svojih lastnih poslovalnicah in prodajalnah.

Naslednji problem je bil — in bo še nekaj časa tudi ostal — rekonstrukcija tovarne. Nekaj novih strojev so že dobili. Nekaj jih še morajo, saj bodo svojo proizvodnjo cigaret in tobačnih izdelkov kar najbolj modernizirali ter na mesto zastarelih namestili sodobne stroje. Z njimi ne bodo samo povečali proizvodnjo, temveč znatno izboljšali tudi kvaliteto svojih izdelkov. Predvidevajo, da bodo stroje dobili že do konca tega leta in s tem zaključili prvo obdobje obnove tovarne. Vse izdatke bodo krili iz svojih skladov in rezerv.

Prvemu obdobju obnove tovarne bodo sledila še druga obdobja. V dveh do treh letih bodo celoten postopek izdelave cigaret popolnoma modernizirali, izboljšali kvaliteto in povečali tudi asortiman.

Doslej so izdelali v Ljubljanski tovarni letno 1937 ton tobačnih izdelkov, od tega 1814 ton cigaret (leta 1960). Letos imajo v načrtu izdelavo 1950 ton cigaret, skupno tobačnih izdelkov pa 2098 ton.

Po rekonstrukciji tobačne tovarne bodo dnevno izdelali osem do devet ton tobačnih izdelkov ali letno približno 2300 ton, v glavnem seveda cigaret. Predvidevajo, da bo celotna rekonstrukcija končana do leta 1965.

In da ne pozabimo še na tretji problem! Gre za nagrajevanje po učinku. Sistem nagrajevanja po učinku pri njih še ni v celoti izdelan. Računajo, da bodo rešili ta problem že v drugi polovici tega leta in bodo s prihodnjim letom že lahko nagrajevali po učinku v posameznih ekonomskih enotah.

Ob koncu so nam v Ljubljanski tobačni tovarni še zaupali, da bodo naredili vse, da bi izboljšali kvaliteto svojih izdelkov, da bodo kot doslej iskali možnosti za izdelavo novitet (ena izmed zadnjih so mentol cigarete s filtrom — Nord) in da bodo prilagodili vso svojo proizvodnjo zahtevam potrošnikov.

Že ko smo se poslavljali, so nam naročili, naj zaželimo v njihovem imenu vsem občanom in njihovim odjemalcem ob dnevu vstaje — 22. juliju, obilo uspehov pri bodočem delu za dvig življenjske ravni delovnih ljudi socialistične Jugoslavije.

MLADINA IN IDEJNO VZGOJNO DELO

V začetku junija je bil plenum ObK LMS Vič-Rudnik na katerem so obravnavali idejno vzgojne probleme. Dosedanje idejno vzgojno delo je seveda temeljilo na zanimanju mladine in tako so delovale šole za življenje, marxistični krožki, debatni klubi; mladinsko politično šolo pa je končalo 15 mladinskih aktivistov. Največja ovira, da bi bilo idejno vzgojno delo še bolj pestro so premajhna finančna sredstva in premajhno število predavateljev za marxistične krožke.

Program za naslednjo sezono oobeta organiziranje šol za življenje v večjih občinskih središčih, dva oddelka Mladinske politične šole in poperstritev programa debatnih klubov ter marxističnih krožkov. Uvedli bomo tudi novo obliko za seznanjanje mladine z aktualnimi vprašanji — „Mladinsko tribuno“, ki bo enkrat mesečno v dvorani Tobačne tovarne. Da bi izboljšali delo aktivov LMS bomo izvedli vrsto seminarjev za mladinske aktiviste.

ŠE O LUTKOVEM ODRU

Lutkovni oder pri TVD Partizan Vič ima že 26 letno tradicijo. Že pred vojno je bil med amaterskimi odri na vodilnem mestu. V štirih letih svojega delovanja so pripravili 116 predstav. V pretekli sezoni pa je bilo 28 predstav in sicer trikrat „Zogica nogica, dvakrat „Prigoda mladega Kaima“, enajstkrat „Sneguljčica“, šestkrat „Jan-ko in Metka“ in šestkrat „Tinček med žizki“. Pri vseh predstavah je bilo 11.417 gledalcev, od teh 9010 mladine in 2407 odraslih. Obisk dokazuje, da ima oder stalen krog obiskovalcev in da so igrice kvalitetne. Igralska družina šteje 24 oseb, od teh jih je 14 mladincev oziroma mladink. Prav bi bilo, da bi se ta dejavnost uveljavila tudi po drugih krajih naše občine.

PIV

Telesna kultura terja boljše materialne pogoje

IZ DELA TVD PARTIZAN IG

Telesnovzgojna dejavnost se je začela na Igu razvijati dokaj pozno, saj so šele leta 1958 zasadili prve krampe in lopate na zapuščenem in malokoristnem šolskem vrtu. Nastali sta prvi igrišči za odbojko in rokomet in na telovadišču so ob koncu šolskega leta 1958/59 učenci šole že imeli svoj prvi telovadni nastop.

Kot so prej pomagali pri gradnji, tako so se začeli na dograjenem telovadišču zbirati tudi vaški mladinci. Pritegnili so jih načrti in organizirani treningi odbojke, kasneje pa tudi rokometu.

Šolska mladina je kasneje dogradila še igrišče za med dvema ognjema in dokončala atletsko stezo ter jamo za skoke. Lani so montirali še rip stole, plezalne drogove, na telovadišču pa so namestili tudi drog in bradlo, ki sta do tedaj v kleti spominjala na delo predvojnega Sokola.

Dobili so torej prijeten kotiček za zbiranje mladine, ki ga obkrožajo zeleni mladi topoli. Po pičlih treh letih šteje društvo že okrog 100 aktivnih članov.

Članstvo se udeležuje v odbojkarški sekciji, v okviru katere sta članska in pionirska ekipa v minulem obdobju odigrali že okoli 30 tekem. Rokometna sekcija ima člansko in moško ter žensko pionirsko ekipo. V kratkem času je sekcija dosegla prav lepe uspehe in zdaj tekmuje v dolenjski rokometni podzvezi. Namiznoteniška sekcija deluje že približno leto dni in vključuje okrog 20 pripadnikov. Razen teh pa je aktivna tudi sekcija za orodno telovadbo. Do nedavna je imela le člansko in pionirsko vrsto, zdaj pa je zaživela še ženska vrsta.

Delovati bi začela tudi že nogometna sekcija, vendar pa zdaj tisti člani, ki se navdušujejo za

to športno vrsto še zmeraj ugibajo kako bi prišli do primerne prostora za nogometno igrišče. Dva člana društva, ki sta končala tečaj za smučarske vaditelje bosta lahko svoje znanje posredovala tudi ostalim članom; že jeseni ali pa naslednje leto pa bo kot računajo, začela z delom tudi košarkarska sekcija, saj že zdaj gradijo igrišče.

Na zadnjem obnem zboru društva so spet sprejeli kopico nalog, vendar pa navdušenja in dobra volja članov zadevata na precejšnje finančne težave. Članstvo je pripravljeno še marsikaj storiti, da bi bili uspehi društva kar največji, vendar pa tudi najboljša volja in prostovoljno delo ne moreta docela nadomestiti potrebnega denarja. Brez najosnovnejših materialnih pogojev bi delo v društvu nujno moralo zastati. Prošnja za finančno pomoč pri krajevnih organizacijah in podjetjih ni naletela na najboljši odziv. Nekaj materialne pomoči je doslej nudila le Kovinska industrija Ig.

Po sporazumu s šolskim odborom bi bilo del šolske drvarnice mogoče preurediti v garderobo in shrambo za rekvizite. Načrta brez najskromnejših sredstev seveda ne bo mogoče uresničiti, pa tudi pomanjkanje športnih potrebščin bodo še naprej občutili pri delu, če se stanje v društveni blagajni ne bo popravilo.

T. G.

SEPTEMBRA

NOVA ŠTEVILKA „NAŠE KOMUNE“

Tokrat smo izdali dvojno številko „Naše komune“ za mesec julij in avgust. Vse naročnike pa prosimo, da vzamejo to na znanje. Uredništvo se je za to, odločilo tako, ker bodo ljudje na dopustih, na podeželju pa preobremenjeni z raznovrstnimi deli.

Tudi s tiskanjem lista bi imeli velike težave. Septembra izide 7. številka „Naše komune“.

Na robu Barja pod Krimom leži vas Jezero. Pod vasjo je posnet ta motiv — malo znane lepote ljubljanske okolice. Že mnogi kopalci poznajo to jezero in njegovo toplo vodo

Socialno varstvo ne sme zaostajati za razvojem gospodarstva

Priporočilo Ljudskega odbora za ustanovitev Centra za socialno varstvo

Občinski ljudski odbor je dne 10. junija na skupni seji obeh zborov poslušal in obravnaval poročilo sveta za socialno varstvo in poročilo sveta za varstvo družine.

Svet za socialno varstvo je že večkrat na svojih sejah razpravljal, kako nuditi pomoč državljanom, ki so ostali brez sredstev, posebno pa priložnostnim delavcem in dninarjem, ki zaradi starosti ne morejo več opravljati nikakršnega dela. Takih oseb je največ na mestnem področju. So pa še druge osebe, ki jim je potrebna pomoč. Gre za socialne in kadrovske podpore, za podpore žrtvam fašističnega nasilja, podpore bolnikom, ki bolehalo za TBC, za oskrbnine v socialnih in zdravstvenih zavodih; za osebe, ki so pod skrbništvom in tudi za pomoč invalidom. S povečanjem območja občine se je povečalo tudi število varovancev, vseh je sedaj 1876. Socialne podpore dosegajo visoke zneske, saj bo kot se računa letos v ta namen izplačanih 12.480.000 dinarjev. Podpore socialnim podpirancem so minimalne, saj znašajo v povprečju 3250 dinarjev na enega podpiranca. Občinski ljudski odbor je letos s proračunom namenil 39.760.000 dinarjev sredstev za varstvo odraslih. Večji del tega gre za socialne podpore in za oskrbnine v zdravstvenih zavodih.

Zdaj je prenešana na občinski ljudski odbor tudi skrb za financiranje stroškov zdravljenja v bolnišnicah za daševne bolezni, v katerih je 38 bolnikov. Stroški zdravljenja so zelo visoki, saj znaša mesečna oskrbnina v bolnišnici v Polju 44.046 dinarjev. Tudi v drugih socialnih zavodih, kot v Domu na Bokalcih, v Domu počitka v Ponikvah itd. skrbi občina za 110 oskrbovancev, za katere plačuje mesečno oskrbnino od 11.000 do 16.500 dinarjev.

Dom na Bokalcih ima zdaj 346 oskrbovancev, od katerih je pretežni del starih in onemoglih. Zavod ima sodobno urejeno knjižnico, lastno kinodvorano s kinoprojektorjem in tudi lasten avtomobil za manjše izlete tako, da opravlja svojo nalogo humano, v skrbi za našega državljana.

Uspesno reševanje problemov s področja socialnega varstva pa zahteva tako strokovno službo, ki bo odvojena od upravne službe ObLO. Opravljati jo bo center za socialno delo, ki se bo ukvarjal z vsestranskim proučevanjem, z izvajanjem preventivnih ukrepov in z obravnavanjem individualnih razmer državljanov, ki so potrebni družbene skrbi. Razen tega bi se center za socialno delo ukvarjal z vprašanji skrbništva, posvojitve, rejništva, mladoletnih prestopnikov, razveze zakonov in sploh z vprašanji skrbi za odrasle. (Še posebej za bivše borce in invalide NOB). ObLO je torej sklenil, da bo čimprej ustanovil zavod za socialno delo.

Predsednik sveta za varstvo družine je poročal, da je v občini pod skrbništvom 42 mladoletnikov. Šest jih je v domovih, za 24 mladoletnikov skrb posamezni državljan, ostali pa živijo pri svojih sorodnikih. Posebno skrb posveča svet 182 otrokom padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja.

Tudi o nezakonskih rojstvih se vodi pri ObLO evidenca. Od leta 1955 do sedaj je bilo izven zakona rojenih 498 otrok. Največ nezakonskih mater je iz vrst nekvalificiranih delavk, manj je kvalificiranih delavk, še manj uslužbenk in le nekaj jih je iz vrst brezposelnih, študentk in vajenk. Največ mater je starih od 20 do 25 let. Nezakonski očetje so večinoma iz vrst kvalificiranih delavcev v starosti od 20 do 30 let. Svet za varstvo družine skrbi in nudi pomoč nezakonskim materam pri ugotavljanju očetovstva, pri urejanju preživnine za otroke, skratka pri reševanju gmotnega položaja.

Veliko družbeno zlo so tudi razveze zakonov. Od leta 1955 jih je bilo 271. Iz razvezanih zakonov izhaja 400 otrok, ki so bili po sklepih sodišča dodeljeni v varstvo pretežno materam. Le v 21 primerih so bili otroci dodeljeni očetom. Matere so v največ primerih zaradi socialnih, stanovanjskih in drugih okoliščin po razvezi zakona ogrožene in se ne morejo zadostno posvetiti svojim otrokom, kar le-tem še bolj greni življenje. Nad mladoletnimi otroci razvezanih staršev pa opravlja poseben nadzor pristojni upravni organ. Zaradi razvez zakonov in zaradi alkoholizma ter stanovanjske stiske nastajajo tudi problemi z vzgojo in prehrano nedoletnih otrok. Svet za socialno varstvo in svet za varstvo družine skrbita za 58 rejencev, za katere iz proračuna plačujeta rejnino v znesku od 6000 do 9000 dinarjev mesečno. V občini imamo tudi 52 otrok — posvojencev. Od tega števila je 11 takih, ko posvojitelja nista v nikakršnem sorodstvenem razmerju s posvojencem.

Poselen problem je tudi vzgojno zanemarjena mladina. Svet je do sedaj razpravljal že o 51 mladoletnih prestopnikih, ki se vdajajo brezdelju, potepu, prostituciji ter drugim kaznivim dejanjem. Največ je primerov, ko najdejo mladoletniki slab zgled pri svojih roditeljih.

V raznih vzgajališčih, dečjih domovih, otroških vrtcih, mladinskih domovih itd. ima ObLO 120 otrok in mladincev, za katere bo po predvidevanjih letos 21.520.000 dinarjev izdatkov. Za otroke je letos pripravljenih devet izmen počitniških letovanj ob morju in na Logu pod Mangartom.

Občinski ljudski odbor je na ločenih sejah obeh zborov obravnaval tudi druga vprašanja. Največ so odborniki razpravljali o poročilu predsednika upravnega odbora stanovanjskega sklada. Stanovanjski sklad ima zdaj že nad milijardo dinarjev sredstev, ki so namenjena za kreditiranje stanovanjske gradnje. Odbornik iz prve volilne enote se ni strinjal z investicijsko politiko stanovanjskega sklada, ker le-ta vse preveč kreditira stanovanjske gradnje na mestnem območju občine. Za podeželje pa je zelo težko ali sploh nemogoče dobiti kredit za stanovanjsko gradnjo. Prav bi bilo, da bi iz občinskega stanovanjskega sklada dodelili 10—20% sredstev prisilcem s podeželja.

Na seji so potrdili pravila veterinarske postaje in cenik za veterinarske storitve ter pravila delavske univerze.

Občinski zbor je po poročilu mandatno imunitetne komisije razpisal nadomestne volitve za izpraznjeno odborniško mesto Premru Staneta, ki je bil izvoljen na 21. volilnem območju. Volitve bodo 6. avgusta na terenu Tobačne tovarne.

Na skupni seji obeh zborov je bil imenovan za direktorja strojno-traktorskega podjetja Milan Starin. Ustanovljen je bil tudi odbor za posojila iz občinskega investicijskega sklada.

Dosedanji predsednik sveta za šolstvo pri ObLO je zaradi preobremenitve zaprosil za razrešitev, zato je ObLO na predlog komisije za volitve in imenovanja izvolil za novega predsednika sveta za šolstvo Riharda Kneza.

ObLO pa je v tem mesecu imel še eno sejo, na kateri je poslušal poročila predsednika sveta za gradbene zadeve in predsednika sveta za urbanizem, potrdil urbanistični program in zazidalni načrt za Krakovo in Mirje. Zazidalni načrt ohranja centralni del ribiškega naselja v Krakovem kot zgodovinsko in kulturno znamenitost. Na seji so sprejeli še več odlokov, med njimi tudi odlok o pokopališkem redu. Na predlog stanovanjske skupnosti Milan Česnik so odborniki sprejeli tudi sklep, da se kopališče Kolezija dodeli v upravo stanovanjski skupnosti ker se pričakuje s tem boljše gospodarjenje.

Lepa proslava 20-letnice ljudske revolucije na Igu

Krajevni odbor SZDL na Igu je z ostalimi organizacijami vred z najbolj množično povojno prireditvijo 18. maja proslavil 20-letnico ljudske revolucije.

Za tako množično praznovanje so se odločili predvsem za to, da bi videli kako je socialistična zveza sposobna aktivizirati članstvo za tako zahtevne akcije.

V veličastni povorki, ki se je dopoldne pomicala mimo tribune, na kateri sta bila med drugimi predstavniki organizacij tudi sekretar občinskega komiteja ZKS inž. Slavko Jakofčič in predsednik občinskega odbora SJDL Jože Žumer, so prikazali bogato povojno dejavnost vseh društev, družbenih organizacij in uspehe krajevnih gospodarskih dejavnosti ter šolskega in pošolskega izobraževanja.

V sprevedu se je zvrstilo okrog 500 ljudi, gledalcev pa je bilo kakih 1500. Za zastavonošo so šli v pisanih narodnih nošah pari pod rdečimi dežniki. Šolska mladina je v sprevedu prikazala vso šolsko dejavnost, pokazali so se mladi za družniki, taborniki; šolarji pa so demonstrirali tudi dosežke šolskega tehničnega pouka. Organizacija Rdečega križa je v kraju pripravila posebno izložbo s prikazom dejavnosti, članstvo pa je z značkami in torbicami Rdečega križa pokazalo kako je v minulih letih porastlo število članstva. Sodelovala je tudi strelska družina „Mokre“, potem pa še gasilska društva Ig, Matena in Iška Loka. V sprevedu tudi ni manjkalo članov organizacije ZB in ZROJ ter podoficerjev.

Tudi društvi Partizan in KUD Ig sta gledalcem posredovala svojo pestro dejavnost. KUD je z ozkotračnim filmom v sprevedu prikazal koliko kino predstav so pripravili od leta 1948 in kakšen je bil obisk. Na posebnem vozilu je bila scena z maskiranimi igralci vred, s čimer so prikazali svojo dejavnost člani dramske sekcije. Pripadniki Partizana so prikazali vso športno razgibanost v društvu in tako so se razen telovadcev in igralcev raznih športnih iger v sprevedu zvrstili tudi kolesarji, mopedisti in avtomobilisti.

Lep prikaz svoje dejavnosti so nudile tudi kmetijska zadruga, kovinska industrija, obrtno mizarsko podjetje in opekarna Draga.

Pred spomenikom padlih in žrtvam fašističnega terorja je bila kratka žalna slovesnost, ko pa se je spreved končal, so pogostili borce, partizanke matere in goste. V popoldanskem delu proslave je podpredsednik občinskega ljudskega odbora Tone Zupančič razvil prapor krajevne organizacije ZB in po uvodnih besedah o velikem pomenu narodno-osvobodilnega boja in povojne graditve se je pričel telovadni nastop, na katerem so sodelovali šolska mladina in pripadniki TVD Partizana.

POJASNILO!

V četrti številki našega lista v sestavku z naslovom „Program dela občinskega sindikalnega sveta Vič-Rudnik“ je tiskarski škart izpustil iz predsedstva tov. Miho Kunaverja. Oprostite mu!

Iz domačih turističnih krajev

DA BO TURJAK ŠE BOLJ OBISKOVAN

Turjak, ki je znana zgodovinska točka predvsem iz časa NOV, doslej ni bil obdelan kot zgodovinski in turistični kraj. Turistično društvo Ljubljana-Rudnik namerava urediti okolico gradu in zadružnega doma, kjer se iz dneva v dan zadržuje več turistov. Ker je zadružni dom na Turjaku, ki naj bi razen kmetijstvu služil tudi turizmu, zanemarjen, je bil dosežen sporazum s kmetijsko zadruzo Velike Lašče o preureditvi doma do 22. julija. V ta namen je turistično društvo Ljubljana-Rudnik dodelilo 250.000.— dinarjev, ostala sredstva pa bo dala na razpolago Kmetijska zadruza Velike Lašče. Te dni so člani Turističnega društva Ljubljana-Rudnik s pomočjo nekaterih uslužbencev kmetijske zadruge Velike Lašče že očistili terena za domom. Ko bodo dela opravljena, bo Turjak še bolj privlačna točka za nedeljske izlete. Vsi obiskovalci pa bodo pri zadružnem domu našli primerno in ceneno razvedrilo, saj je tamkaj velik prostor za igrišča itd.

TURISTIČNA POSTOJANKA NA KRIMU

Z otvoritvijo doma na Kureščku v mesecu aprilu 1961 se je izkazalo, da rabimo še več takih postojank, ki naj bi služile oddihu in razvedrilo. Ena od njih bo tudi na Krimu. V ta namen si je te dni posebna komisija že ogledala teren in določila mesto, na katerem bo stala koča. Po izdelanem programu bi zgradili poslopje velikosti 10 × 10 metrov. V spodnjem prostoru bo večja soba za obiskovalce koč, sanitarije in soba za oskrbnika, v prtljaju bo gostinska soba s ku-

hinjo in verando, iz katere bo razgled skoraj po vsej Sloveniji. Koča bo razen spodnjega dela grajena iz brun po zamisli ing. arh. Marjana Šavlija.

Za izvedbo zamisli je že imenovan poseben odbor, ki računa, da bo dom zgrajen do konca meseca septembra t. l. Do vznožja te postojanke že građe cesto, ki bo služila tudi gozdarstvu. Sredstva za to postojanko so na razpolago iz kreditov za razvoj turizma. Računajo, da bi prihodnje leto pod kočo na Krimu zgradili večji restavracijski objekt, okoli katerega bi po potrebi gradili tudi objekte za prenočitve. Investitor koč bo Občinski ljudski odbor Ljubljana-Vič-Rudnik.

KOPALIŠČE NA JEZERU PRI PODPEČI

Turistično društvo Ljubljana-Rudnik s pododbrom v Podpeči ureja za kopalce okrepčevalnico pri jezeru. Le-ta bo improvizirana v kozolcu, ki ga je v ta namen za čas sezone dal na razpolago tovariš Zalar z Jezera.

Ker je jezero oddaljeno od Ljubljane le 11 km odnosno 1 km od Podpeči, je to najbližja točka za nedeljske in popoldanske izlete, zlasti še, ker je jezero dostopno z vsemi vozili. Naravno jezero ima lepo lego in bo zato navdušilo vsakogar, že ko bo prvič obiskal ta zares lepi kotiček blizu Ljubljane.

„DOM NA KUREŠČKU“

Pred mesecem dni je bil dom na Kureščku malo komu znan. Po enem mesecu pa se je pokazala že vsa upravičenost gradnje, ki jo dokazuje množični obisk. Ob lepem vremenu obišče Kurešček ob delavnikih do 40 avtomobilov, ob nedeljah pa od 100 do 250. Razen njih pa seveda tudi mnogo motoristov in pešcev.

Skratka, dom kljub temu, da je prostorninsko dokaj velik, ob nedeljah ne more sprejeti vseh gostov. Ker zaprti gostinski prostori ne zadoščajo potrebam, bodo na jasi nad domom uredili samopostrežbo z improviziranimi prodajnimi mesti tako, da bo preskrba tudi ob navalu zadovoljiva.

Delavci, ki bi svoj dopust preživeli v domu, bodo imeli pri bivanju nad osem dni 10% popust pri ceni prenočišča in hrane.

Potrebno bo racionalnejše izkoriščanje sredstev v šolstvu

Letošnji družbeni plan je za osnovno dejavnost 37 šol namenil 242 milijonov dinarjev. S tem planom pa ni bila zajeta dejavnost šol za odrasle, zavoda za pedagoško službo in delovanje delavske univerze. Z novim zakonom o samostojnem finansiranju šol, je bil tudi v naši občini ustanovljen sklad za šolstvo. Vanj se stekajo predvsem proračunska sredstva. Sredstva sklada so namenjena za investicije, za tehnično dokumentacijo in za večje adaptacije. Sredstev v skladu bo na razpolago nekaj nad 234 milijonov, z njimi pa naj bi finansirali vso osnovno dejavnost šol, pa tudi potrebe delavske univerze, šol za odrasle in zavoda za pedagoško službo, ki so ga v občini ustanovili po ukinitvi tovrstnega okrajnega zavoda. Sredstev bo torej očitno premalo.

Odlok občinskega ljudskega odbora o kategorizaciji šol je le te razvrstil v pet kategorij. Odločilen je bil kriterij koliko sredstev je na posamezni šoli potrebnih za šolanje enega učenca. Računi so pokazali, da je občinsko povprečje 38.200 dinarjev na enega učenca. 33.000 dinarjev odpade na osebne izdatke, 11% ali 5700 dinarjev na operativne in 4% ali 1500 dinarjev na funkcionalne izdatke. Stroški na enega učenca se gibljejo od 21.000 dinarjev na osnovni šoli Mohorje, do 65.000 dinarjev na osnovni šoli Zapotok. Šolske proračune pa precej obremenjuje slabo stanje šolskih zgradb.

Šole v tehničnem in sanitarnem pogledu še ne izpolnjujejo takšnih pogojev, ki bi bili zaželjeni. Osnovne šole Notranje gorice, Črni vrh, Dobrova, Brezje, Zažar, Turjak, Dvorska vas, Škofljica, Pijava gorica in Krvava peč sploh še nimajo vode. V vsej občini je le pet telovadnic, zato nekatere šole gostujejo v prostorih kulturnih domov in v telovadnicah Partizana. Tehnični delavnici sta v vsej občini samo dve in še ti dve sta slabo opremljeni. Za pouk gospodinjstva tudi ni osnovnih pogojev.

ČIMPREJ BO TREBA ODPRAVITI KRITIČNO POMANJKANJE PROSTOROV

Letos so pričeli z večjimi gradnjami in adaptacijami starih šolskih poslopij. Takšno akcijo je narekovalo veliko število šoloobveznih otrok. Naj omenimo le najnujnejše gradnje: osnovna šola Trnovo bo v letošnjem letu potrebovala 80 milijonov dinarjev, s čimer bodo pridobili 18 novih učilnic. Osnovna šola „Oskar Kovačič“ ima neprimerne prostore in za gradnjo nove šole bodo letos potrošili 40 milijonov dinarjev (za 12 novih učilnic). Nadaljujejo tudi z deli pri gradnji osnovne šole na Vrhovcih, kjer bodo pridobili dve učilnici in delavnico za tehnični pouk; za usposobitev teh prostorov pa bo potrebnih še vsaj 5,5 milijona dinarjev. Dela za usposobitev treh novih učilnic in delavnice za tehnični in gospodinjstvi pouk na osnovni šoli Brezovica bodo terjala osem milijonov dinarjev.

Računajo, da bosta šoli v Trnovem in šola „Oskar Kovačič“ dograjeni do pričetka šolskega leta 1962/63. Šoli na Vrhovcih in na Brezovici pa naj bi bili usposobljeni že do pričetka prihodnjega šolskega leta. Pereče je tudi pomanjkanje šolskih prostorov na osnovni šoli Preserje, kjer se jim obeta tretja izmena. Za adaptacijo prostorov v zadružnem domu bi tamkaj potrebovali poleg sredstev krajevnega samoprispevka še tri milijone dinarjev. Težavno stanje pa je tudi na Igu, kjer so že sedaj imeli pouk v treh izmenah.

PODPREDSEDNIK OBČINE JE SPREJEL NAJBOLJSE PIONIRJE

V sredo 21. junija popoldne so napolnili dvorano Občinskega ljudskega odbora Vič-Rudnik najmlajši državljani.

S tremi avtomobili so se pripeljali iz oddaljenih šol najboljši pionirji. Stirideset pionirjev, ki so se izkazali kot najbolj prizadevni v pionirskih igrah je posedlo okrog bogato obložene mize.

Podpredsednik občine tov. Tone Zupančič jih je v krajšem nagovoru pozdravil, jim čestital ter jim zaželel še mnogo uspehov. Z njimi se je držal preko tri ure. Pionirji so mu pripovedovali svoje doživljaje iz šole in svoje načrte za počitnice. Skupno so potem zapeli nekaj partizanskih pesmi, nakar so avtomobili pionirje spet odpeljali domov.

Da bi tamkajšnji strelski dom preuredili v učilnice, bi poleg sredstev krajevnega samoprispevka rabili še tri milijone dinarjev. Kritično je tudi pomanjkanje prostorov na osnovnih šolah Vič I. in Vič II.

Če omenjenih večjih adaptacij ne bo mogoče opraviti že letos, bodo morali na šolah uvesti tretjo oziroma četrto izmeno pouka. Za vse najbolj nujne primere novogradenj, za nadaljevanje gradbenih del in za adaptacijo bo potrebnih 122 milijonov dinarjev.

Tehnični krožek na II osemletki na Viču

NOVI ŠOLSKI ODBORI BODO IMELI ŠE ZAHTEVNEJŠE NALOGE

Dveletna mandatna doba šolskih odborov se je iztekla ob koncu minulega šolskega leta. Dosedanja šolski odbori so bili precej aktivnejši na podeželju kot na mestnem območju. Na splošno pa so se vsi šolski odbori ukvarjali pretežno z vprašanji materialnega značaja. Niso se zadosti poglobljali v učne uspehe, v prizadevnost učiteljskega kadra, niso upoštevali, da se morajo učni programi prilagajati potrebam in krajevnim značilnostim, člani šolskih odborov pa se tudi niso odločilno ukvarjali z namestitvami in razrešitvami učnega osebja itd. Dejavnost šolskih odborov pa je vendarle jasno opredeljena, saj morajo skupno s šolskimi vodstvi skrbeti za popolno upravljanje šole. To se pravi, da bo v prihodnje moral biti delokrog mnogo širši kot je bil doslej. Samostojno finansiranje šol bo od članov novih šolskih odborov terjalo še dosti večjo zainteresiranost in prizadevnost, saj so šolski odbori zdaj kot organi družbenega upravljanja skoraj izenačeni z delavskimi sveti po tovarnah.

In še na kratko o otroških varstvenih ustanovah: te delujejo na mestnem območju in so jih začetkom letošnjega leta prevzele v upravljanje stanovanske skupnosti. Gre za otroško ustanovo Malči Beličeve in za ustanove v Koleziji, Trnovem in v Rožni dolini. Z dotacijami ljudskega odbora krijejo le osebne izdatke vzgojnega osebja, ostali del oskrbnine za otroke pa plačujejo starši sami.

Takšna je torej na kratko problematika, ki v jubilejnem letu naše ljudske revolucije narekuje pospešeno dejavnost organov družbenega upravljanja v šolstvu.

PIV

PROMETNA VZGOJA NA DOBROVI

Zaradi naraščajočega zanimanja dobrovskih pionirjev za tehniko in promet so na šoli organizirali prometne krožke. V njih so se zlasti starejši pionirji seznanjali s prometnimi predpisi in znaki ter z osnovami motoroznanstva. Z zanimanjem in z vztrajnostjo so pionirji redno obiskovali predavanja in vaje. V okviru prometnega krožka so izdelovali tudi prometne znake, modele, prometne skice itd. Od petdeset prijavitelcev je uspešno opravilo izpite za bronasto in srebrno pionirsko prometno značko 47 pionirjev. Sedaj so se opogumili in se pripravljajo še za pridobitev zlate prometne značke.

☆

Delo svetov pri ObLO Ljubljana-Vič

Za izvajanje upravno-izvršilnih nalog pri ljudskem odboru je bilo na prvi seji občinskega zbora in zbora proizvajalcev ustanovljenih 18 svetov. Sveti kot politično-izvršilni organi ljudskega odbora izvajajo vsak na svojem področju politiko ljudskega odbora in usmerjajo delo uprave v skladu s to politiko. Iz analize dosedanjega dela lahko ugotovimo, da so bili sveti razen dveh izjem zelo aktivni. Sveti so po združitvi vseh treh občin imeli že po tri do sedem sej, na katerih so obravnavali najbolj aktualne probleme. Aktivnost svetov se še posebno odraža na področju financ in gospodarstva, vendar pa tudi na področju družbenih služb ne bi bile upravičene negativne pripombe.

Sveti so na svojih sejah med drugim preučili v tej kratki dobi že 36 odlokov in jih predlagali za sprejem ljudskemu odboru. Ti odloki se nanašajo predvsem na delovno področje financ, gospodarstva, komunale in družbenih služb. Razen tega so sveti sprejeli tudi dve odredbi. Povprečna udeležba na sejah svetov je 80—90%. To govori o pravilni izbiri kadra.

Pri vsem delu pa ne moremo prezreti dejstva, da se sveti še preveč ukvarjajo z drobnimi individualnimi problemi, z reševanjem individualnih vprašanj, pri čemer pozabljajo na svoje bistvene naloge. Med zadevami, ki sicer spadajo v pristojnost svetov je namreč cela kopica garancijskih izjav, razpolaganj z zemljišči SLP, odločanj o izjemnih dovoljenjih za zidanje hiš izven gradbenih okolišev, razprav o cenah (zdravstvenih

uslug, proizvodov), odločanj o izdaji obrtnih dovoljenj, o razpisu mest učnega osebja in o podeljevanju individualnih socialnih podpor. Teh in sličnih zadev je v delu svetov zelo veliko. Zaradi takih vprašanj se morajo sveti sestajati zelo pogosto, sicer se nabere za prihodnjo sejo toliko materiala, da ga nikakor ni mogoče obdelati na eni sami seji.

Sveti so torej stalno obremenjeni z drobnimi vprašanji, zaradi katerih se ne utegnejo dovolj posvetiti obravnavanju osnovnih vprašanj in problematike, ki obstaja na področju sveta. Sodelovanje v svetih je torej doka jnarporno; seje so dolgotrajne in pogosto nezanimive, delo svetov pa ni niti politično načelno niti načrtno. Člani svetov sami čutijo, kaj spada po naravi v njihovo pristojnost in kaj ne, zato obravnavajo individualne zadeve običajno zelo formalno, brez kakršne koli diskusije.

Če upoštevamo, da so sveti politično-izvršilni organi ljudskega odbora, ki izvajajo vsak na svojem področju, politiko ljudskega odbora in da usmerjajo delo uprave v skladu s to politiko, nam je njihova naloga dokaj jasna. Naloga svetov je predvsem politično in načelno obravnavanje vprašanj splošnega pomena, zavzemanje načelnih stališč glede družbeno najpomembnejših vprašanj, predlaganje splošnih ukrepov za reševanje takih vprašanj in splošno politično usmerjanje dela uprave, ki pri reševanju konkretnih primerov neposredno izvršuje zakone in druge predpise. Funkcija svetov torej ni v upravnem delovanju,

pač pa je njihova naloga, da spremljajo stanje in potrebe ter obravnavajo vprašanja, ki so pomembna za zavode in organizacije na ustreznem področju. Sveti potem predlagajo ljudskemu odboru, da izda predpise, ukrepe in priporočila.

Določajo pa tudi dokončno besedilo osnutkov predpisov in ukrepov, ki jih izda ljudski odbor. Naloga svetov je tudi, da usmerjajo delo upravnih organov s svojimi smernicami in da nadzorujejo njihovo delo.

Za uspešno delovanje in odgovorno opravljanje nalog pa je seveda potrebna samostojnost svetov. Dejavnost sveta od članov ne zahteva nujno nekega specialnega strokovnega znanja in delovanja na določenem področju, pač pa zahteva dobro poznavanje ciljev, ki naj jih doseže družbena skupnost z ustrežno dejavnostjo, splošno informiranost o stanju stvari in razumevanje tega stanja v okviru družbenega dogajanja. To so sposobnosti, ki jih običajno označujemo kot politične sposobnosti. Te sposobnosti pa člani naših svetov imajo in zato upravičeno pričakujemo, da bo delo svetov plodno tudi v bodoče.

BRIGADA — ŠOLA BODOČIH UPRAVLJAVCEV

24. junija se je v Horjulu začela največja delovna akcija mladine naše komune. Na njej bodo delovalo 500 mladincev in mladink. V brigadi bodo imeli tudi foto, radio in avto-moto krožek. Posebnega pomena pa bo tudi to, da bodo brigadirji sami odločali na brigadnih konferencah o delitvi dohodka brigade.

Naša komuna v ljudski revoluciji

BITKA ZA TURJAK

kot se je spominja tov. Jože Ahec

Ko je kapitulirala Italija se je Prešernova brigada, ki je kasneje napadla turjaški grad, nahajala v Dolenji vasi pri Ribnici. Italijanska letala so jo opazila in jo pričela obstreljevati. Kasneje se je začela približevati kolona avtomobilov, tankov in topništva, ki je prihajala iz Ribnice. Štela je skupaj z belogardisti okoli dva tisoč mož. Prešernova brigada se je začela z njimi pogajati in jim prigojvarjati naj oddajo orožje, sami pa lahko gredo kamor hočejo. Italijani so v to privolili, razen nekaj duhovnikov in belogardistov, ki so se trmasto umikali proti Turjaku in Ljubljani. Naslednji dan, nekako ob 8. zjutraj so se Italijani začeli vdajati. Belogardisti so večinoma pobegnili. Italijanom so partizani zaplenili precej orožja, predvsem tankov in topov. Prevzela jih je Šercerjeva brigada, ki je ravno takrat napadla plavogardiste v Grčaricah pri Ribnici. Prešernova brigada je nato odšla proti Turjaku.

Kmalu nad Raščico jih je v smrekovem gošču napadla manjša zaseda belogardistov, ki je obenem služila kot straža. Bitka je trajala vse popoldne, vso noč in še dopoldne 12. septembra, ko so belogardiste potisnili v grad. V teh bojih je izgubilo življenje osem borcev. Neko tovarišico so belogardisti ujeli in jo odpeljali v grad. Kasneje smo zvedeli, da so jo še isti dan ubili, ker ni hotela ničesar povedati. Prešernova brigada je začela oblegati grad in bitka je trajala šest dni in šest noči. Takrat so našli zavetišče v turjaškem gradu belogardisti iz Kočevja, Dolenje vasi, Ribnice, Sv. Gregorja, Dobropolja, Velikih Lašč, Zvirč, Ambrusa, Žužemberka, Zagradca, Krke, Boštanja, Police, z Rudnika, Orel in iz Skocijana. Vseh je bilo okrog 1500. Nekaj belogardistov je potem odšlo v Zapotok, približno 700 do 800 pa jih je ostalo na Turjaku. Iz teh je bila organizirana brigada Krim, ki sta ji načelovala kaplan Malovrh in Franc Zuraj. Belogardisti so imeli okrog gradu skopanih več jarkov, in so iz njih streljali na prihajajoče partizane. Dne 13. septembra je Prešernova brigada pod poveljstvom Dušana Svare odšla s tanki proti gradu. Krogle iz pušk in mitraljezov niso zadržale tankov. Belogardisti so bili zato prisiljeni, da so se iz jarkov umaknili v notranjost gradu.

Del Prešernove brigade se je ukopal na hribčku nad gradom od koder so neprestano obstreljevali grad s puškami in mitraljezi. Kmalu so spoznali, da je njihovo orožje prelahko za stene gradu, ki so bile debele tudi do sedem metrov. Dne 15.

septembra okoli poldne je štab Prešernove brigade predlagal razgovore z oficirji belogardistov. Do pogajanja je prišlo v gostilni Ahec na Turjaku. Sam gostilničar Jože Ahec je šel v grad, da bi sporočil pogoje štaba Prešernove brigade.

Ko je prišel v grad, ga je čakal kaplan Malovrh, in mu zatrjeval, da do oficirjev ne more, in da so pripravljeno pogajati se le s poveljstvom. Sprejel pa je predlog in dejal, da lahko pričakujejo odgovor naslednjega dne. Ta čas pa naj vlada premirje, da se ne bi prelivala kri. Ahec pa

Turjak v ognju in dimu (po originalni fotografiji iz boja za zavzetje te največje belogardistične postojanke)

je zahteval, naj pogoje vendarle sporoči oficirjem. Ti so obljubili, da pridejo.

Minila je že več kot ena ura, pa jih še vedno ni bilo. Ahec je šel zato na zahtevo štaba ponovno v grad, češ, da je že čas, da pridejo. Oficirji so se tedaj ravno pripravljali za odhod. Ura je bila tri popoldne, ko so belogardistični oficirji Franc Zuraj, Perme in Hrovat prišli na pogajanje v gostilno pri Ahecu. S strani Prešernove brigade pa so prišli tovariši Dule, Hribar in Pero Popivoda. Belogardisti so predlagali svobodno cono, mejila pa naj bi cesta. Štab Prešernove brigade se s tem ni strinjal. Dejali so, da ne poznajo nikakršnih con. „Z nami ali proti nam,“ je dejal tovariš Dule. Pogajanja so se razbila in začelo se je ponovno obstreljevanje. Belogardisti so spoznali težavnost položaja in so zato peti dan obstreljevanja sami predlagali pogajanja. Štab Prešernove brigade je zahteval brezpogojno predajo.

Belogardisti so privolili in dejali, da bodo kot znak zanj izobesili belo zastavo.

Belogardisti pa so premirje izkoristili za to, da so si napolnili čutare z vodo, ki je v gradu niso imeli. Vodovodno cev so jim namreč presekali partizani; v vodnjaku, ki je bil na gradu, pa je bila voda neužitna, ker so prej metali vanj razne odpadke. Pet dni so si žejo gasili le z vinom in konjakom, ki ga je bilo v gradu okoli 500 litrov.

Približno čez pol ure so torej belogardisti razobesili belo zastavo pred glavna vrata gradu. Partizani so se začeli spuščati proti gradu, toda belogardisti so pričeli tedaj streljati. Boj se je zato še bolj razplamtel. Prav v tem odločilnem trenutku je z gradu skočil turjačan Tone Levstik, ki je bil prej belogardist in je pojasnil situacijo v gradu. Kasneje je padel v spopadu z belogardisti.

Se isti večer so dobili partizani dva soda bencina. Pripeljali so ju do najbližje hiše hkrati z motorno gasilsko črpalko. Nameravali so grad politično z bencinom in ga zažgati. Poizkus se je ponesrečil, ker so bile cevi tako izsušene, da je že po nekaj metrih zmanjkalo bencina.

Šesti dan obleganja proti večeru se je vrnil iz Grčaric topniški oficir in pripeljal topove. V noči med 18. in 19. septembrom so se pripravili na odločen napad. S sedmimi granatami so napravili majhno odprtino, po 32 grantah pa so že porušili del obzidja. Grad se je vžgal, nekaj partizanov bombašev se je približalo gradu in po lestvah splezalo čez zid. Stanje v gradu je bilo mučno zaradi neznozne vročine. Belogardisti so panično begali iz sobe v sobo, da bi si rešili življenja. Med samim bojem so duhovniki neprestano maševali — oblečeni v vojaške obleke in oboroženi. Vse to pa jim ni pomagalo. Na povelje je Prešernova brigada vdrla v grad skozi vrata. Partizani so pozvali belogardiste naj se vdajo. Belogardisti so spoznali, da je ves odpor zaman. Vdajati pa so se pričeli posamezniki, pa tudi večje skupine. Največji zagrizenci pa so se zbrali v zadnjem koncu gradu in se branili še dve uri. Končno so se tudi ti vdali.

Partizani so začeli z gašenjem gradu. V kleti pa so našli nekaj tovarišev, ki so jih belogardisti zaprli in so napad srečno preživeli. V cerkvi je poklopih ležalo veliko mrličev in ranjenecov. Vse preživle belogardiste so borci Prešernove brigade odpeljali v Velike Lašče. Od tam pa so jih po zaslišanju nekaj spustili domov, preostale in voditelje pa so odpeljali v Ribnico in v Kočevje, kjer je bil potem znameniti Kočevski proces.

Naša občina včeraj, danes in jutri

O PUBLIKACIJI DELAVSKE UNIVERZE

Delavska univerza občine Vič-Rudnik bo v okviru praznovanja 20-letnice ljudske revolucije izdala publikacijo z naslovom: „NAŠA OBČINA VČERAJ, DANES IN JUTRI“. Delo, ki bo opremljeno tudi s slikovnim materialom, bo obsegalo okoli 80 strani v ciklostilu in bo razdeljeno na tri dele. Prvi del bo obsegal kratek pregled narodnoosvobodilnega boja na območju naše občine, drugi del turistični, kulturno-zgodovinski in gospodarski pregled, tretji del pa bo zajel problematiko in načrt petletnega razvoja naše občine v letih 1961—1965.

Publikacija ni znanstvenega značaja, pač pa je pisana kot učni pripomoček oziroma scenarij k 150 črnobelim in barvnim diapozitivom ter ima namen seznanjati naše občane v besedi in sliki z

Babna gora — Glazharjeva bajta v kateri je prebival IOF spomladi 1943. leta

značilnostmi preteklega, sedanjega in bodočega razvoja občine Ljubljana-Vič-Rudnik. Ne glede na to pa bo okvir publikacije dovolj širok in vsebinsko utemeljen, da bo dragocen pripomoček vsakomur, ki se bo hotel seznaniti z zgodovino in perspektivami naše občine. Besedilo je napisal prof. Tomaž Weber.

Vse zainteresirane organizacije, še posebej pa šole in sindikati v ustanovah ter v podjetjih lahko naroče omenjeno publikacijo pri Delavski univerzi Vič-Rudnik, Dolenjska cesta št. 47 (Dom SZDL), tel. 20-756, s čimer si pridobe tudi pravicico do izposojanja pripadajočih diapozitivov.

Ali veste?

- da sta se bivši NK Odred in bivši NK Krim združila in da funkcionirata pod novim imenom NK Odred-Krim, uporabljata pa igrišče NK Krima.
- da je šolsko društvo Kovinske šole Brdo „EL-KO“ priredilo uspešno vajensko tekmovanje v streljanju, v šahu, v namiznem tenisu in v nogometu.
- da bo Občinska zveza za telesno vzgojo Vič-Rudnik poslala 34 članov Partizana in športnih društev v tečaj za inštruktorje in sodnike v raznih disciplinah.
- da je TVD Partizan Podpeč zelo delaven in da je v času 20. obletnice ljudske vstaje priredil skupno s sosednimi društvi različna tekmovanja.
- da je VK Savica uspešno sodeloval pri otvoritvi turistične sezone na Ljubljani.
- da ima Knjižnica na Rudniku „Vinko Simončič“ registriranih 1597 bralcev.
- da bo treba odbor TVD Partizan Škofljica poživeti, da bo postal bolj delaven.
- da je PK Ljubljana pričel s plavalnim tečajem za novince na kopalnišču „Kolezija“.
- da v TVD Partizan Brezovica, Polhov Gradec in Škofljica ne potrebujejo vodniškega kadra in zato niso nikogar prijaviili za tečaj.

ZBOR VOLIVCEV „KRIM“ IN GALJEVICA PREDLAGA!

Na zadnjih zborih volivcev Krima in Galjevice so razpravljali o vskladitvi območij Krima, Rudnika in Barja.

Zkora volivcev sta predlagala občinskemu ljudskemu odboru, da za območji Barja in Rudnika, ker obsegata predvsem kmečki predel, ustanovi krajevne odbore, ki naj bi prevzeli posle stanovanjske skupnosti.

Stanovanjska skupnost Krim bi potem segala vse do Londona in bi tako vključevala strnjeno mestno območje.

Ta sklep bo moral upoštevati občinski ljudski odbor pri spremembi statuta.

Uspešno delo občinske organizacije Rdečega križa

V prvomajski paradi je naša organizacija sodelovala z ekipo 32 prostovoljnih bolničarjev, 16 članov pomožnega zdravstvenega osebja in z 2 zdravnikoma. Prav tako smo sodelovali v spominskem pohodu „Ob žici okupirane Ljubljane“.

Prav poseben poudarek smo letos dali počastitvi „Dneva krvodajalcev“, ki smo ga organizirali dne 3. junija 1961. Najbolj požrtvovalni krvodajalci so prejeli: 14 zlatih in 61 srebrnih značk ter štiri diplome kot najvišje priznanje za krvodajalce in organizatorje krvodajalskih akcij.

Pri proslavi 20-letnice ljudske vstaje, ki so jo organizirali borci Šerčerjeve brigade na Mokreju je tudi naša organizacija sodelovala z zdravstveno ekipo.

9. in 10. junija je imel Glavni odbor RKS letno skupščino, ki se je udeležilo tudi osem delegatov naše organizacije. Iz dela skupščine smo lahko ugotovili, da deluje naša organizacija v skladu z vsemi organizacijskimi načeli. Zdravstveno prosvetljevanje in zdravstvena vzgoja sta poglaviti nalogi organizacije RK.

Na podlagi natančne analize za svoje območje značilnih zdravstvenih ter socialnih problemov si lahko občinska organizacija RK ustvari res pretehtan delovni načrt. Povečati bo še treba napore za čim tesnejše in uspešnejše sodelovanje z vsemi množičnimi organizacijami v komuni. V tem pogledu pričakujemo pomoči in iniciative tudi s strani ostalih organizacij, ker smo mnenja, da so naloge RK tesno povezane z delovanjem ostalih množičnih pa tudi gospodarskih organizacij.

Ob pobiranju članarine nam je v letošnjem letu uspelo pridobiti mnogo več članov, kot smo jih imeli v letu 1960. Po sklepu Centralnega odbora RKJ se članarina poveča od din 60.— na din 120.— letno. Ker je članarina za letos že pobrana, bomo povišano članarino pobirali šele v letu 1962.

Kako ocenjujejo vsebino in pomen lista „Naša komuna“

Kozarje: S časopisom „Naša komuna“ so ljudje zadovoljni in precej posegajo po njem. Predvsem se pohvalno izražajo o raznih kmetijskih in drugih nasvetih. Ker so v zadnjem mesecu na njihovem terenu prodajali časopis „Naša komuna“, ljudje s sosednega terena predlagajo, da vsaka krajevna organizacija SZDL širi list le na svojem terenu.

Brezovica: List „Naša komuna“ je dobro zasnovan, vendar zanj še niso pridobili več naročnikov. Pravijo da je cena 20 dinarjev previsoka. (Komentar uredništva: dvajset dinarjev mesečno res ni preveč!)

Rožna dolina: Pravijo, da še ni moč dati objektivne ocene, ker državljani lista še ne poznajo dovolj. Pripravljajo se na večjo agitacijo za naš list.

Trnovo: Imajo 136 naročnikov; mnogi državljani so list pohvalili. So pa nekateri, ki so mnenja, da je že preveč raznega čtiva.

Vnanje gorice: Mnenje državljanov je, da naš list „Komuna“ vse premalo opisuje razvoj kmetijstva in komunale na področju občine.

Rob: Ljudje so na splošno zadovoljni z listom „Naša komuna“, posebno z zadnjo številko, ko je bilo več kmetijskih nasvetov.

Velike Lašče: Laščani za sedaj še niso ocenili lista, pa tudi zanimanja zanj še niso pokazali dovolj.

Tomišelj: Časopis „Naša komuna“ priobčuje zelo dobre sestavke in nakazuje probleme naše občine, zato ga člani z veseljem prebirajo.

Barje: List „Naša komuna“ je pri državljanih že kar priljubljen.

Rudnik: S pozitivno vsebino z vestmi iz raznih krajev naše občine bo postal list solidno glasilo.

Preserje: Imajo že 60 rednih naročnikov, število pa bodo še povečali. Vsebinsko je zadovoljiva. Ljudje zelo radi čitajo kmetijsko rubriko.

Malči Beličeve: Tak časopis nam je potreben, le predrag je.

DOPIŠUJTE V „NAŠI KOMUNI“!

S predlogi, z izmenjavo mnenj, vprašanji in odgovori ter z izkušnjami o delu samoupravnih organov bomo prispevali svoj delež k nadaljnji krepitvi naše komunalne samouprave.

Terenske organizacije na našem območju so dokaj aktivne razen nekaj izjem. Tako so že v minulem obdobju počastili in pogostili starčke naslednji terenski odbori RK: Rožna dolina, Trnovo, Vič, Vrhovci, Tržaška cesta — Kozarje, Brezovica in Notranje gorice. Dne 14. junija je na primer v proslavo 20-letnice ljudske vstaje organiziral pogostitev terenski odbor RK Kolezija. Prijetno je bilo gledati razpoloženje povabljenec, ki res niso kazali, da je najmlajši med njimi star 75 let. Še polni življenja in vedrega duha so z zanimanjem spremljali kulturni spored, ki so jim ga pripravili podmladkarji RK. Pristrčno vzdušje pa je vnesla z lepim petjem narodnih pesmi tudi članica odbora, ki je nastopila v duetu skupaj s svojo hčerko. Lep primer požrtvovalnosti! Tudi terenski odbor BK Tobačna tovarna pripravlja v proslavo 20-letnice ljudske vstaje počastitev in pogostitev najstarejših občanov tega terena.

Pred nami je tudi zelo važna in nujna naloga, da bomo med šolskimi počitnicami poslali na okrevanje precejšnje število otrok v obmorske — klimatske domove RK: na Debeli rtič in Beli križ. Tu gre za predšolsko, šolsko in vajeniško mladino, zlasti za takšno, ki je socialno in zdravstveno ogrožena. Občinski odbor RK pa ima kar precejšnje skrbi z iskanjem denarnih sredstev za izvedbo te naloge. Prav zato pa apeliramo na vsa podjetja, da z razumevanjem sprejmejo naše aktiviste, ki nabirajo dobitke in denarna sredstva za tradicionalno tombolo ZB Rožna dolina. V letošnjem letu bo namreč tudi občinska organizacija RK pomagala pri izvedbi te tradicionalne tombole v mesecu septembru. S tem se ji obeta vsaj nekaj finančnih sredstev za lažjo izvršitev obveznosti do mladine.

Prijetno letovišče v Rovinju je sprejelo letos že dvesto otrok iz naše občine. V borovem gozdičku ob morju si nabirajo zdravja in se prijetno zabavajo.

USPEHI PODJETJA „TEKSTILKA“

Pred enim letom je ObLO Ljubljana-Rudnik ustanovil obrtno podjetje „Tekstilka“, ki je začelo obratovati v zapuščenem poslopju v Vrbljenju. Mladi kolektiv, ki šteje zdaj že preko 40 delavcev je v tem kratkem času adaptiral stavbo z lastnimi sredstvi ob delni pomoči ObLO Ljubljana-Rudnik.

Naložba investicij je bila upravičena, saj ima podjetje, ki je začelo takorekoč iz nič, danes že devet milijonov prometa na mesec.

Podjetje izdeluje vse vrste industrijske vate. Povpraševanje po njej pa je večje od zmogljivosti kolektiva. Prizadevnost kolektiva, da se je obrat tako naglo razvil, zasluži vso pohvalo.

MLADINSKI AKTIV Z LEPIMI NAČRTI

Stari aktiv ljudske mladine v Dvorski vasi je docela prenehal z delom in zato so letos morali ustanoviti nov mladinski aktiv. Le ta je za osmi marec — dan žena — pripravil proslavo s petjem, recitacijami in z enodejanko „Mati“. Sedaj pripravljajo še eno dramsko delo, s katerim nameravajo proslaviti 20-letnico ljudske vstaje.

Mladina namerava zdaj nabaviti tudi televizijski sprejemnik, urediti odbojgarsko igrišče in olepšati vas. Za te načrte pa jim razumljivo primanjkuje finančnih sredstev. Če bo gozdna uprava ugodno rešila njihovo prošnja potem se bodo lotili akcije za zbiranje lesa. Pri vaščanih seveda ne bodo naleteli na gluha ušesa, saj si razumljivo tudi oni želijo da bi bilo v vasi nekoliko več življenja.

POSKROPIMO KROMPIRJEVE NASADE

Pri pregledih krompirišč je bilo ugotovljeno, da kmetovalci ne ravna po izdanih navodilih o zatiranju koloradskega hrošča in plesni. Ker hrošč in plesen lahko napravita precej škode, ki vsekakor vpliva na zmanjšanje pridelka krompirja je nujno, da kmetovalci s pomočjo razpoložljive zadruške mehanizacije poskropijo krompirjeve nasade ob pojavu druge generacije hrošča oziroma ob pojavu krompirjeve plesni.

Krompirjeva plesen lahko v kratkem času, ko so za njen razvoj ugodni pogoji, uniči krompirjeve nasade, posebno ranih sort, ki so manj odporne. Plesen napada liste, stebila in gomolje. Na listih se je plesen marsikje pojavila sredi junija. Na listnih robovih so vidne temnorjave pege, ki se zlasti ob vlažnem vremenu večjo in razširijo na vso listno površino. Obbolela rastlina v nekaj dneh okuži vso njivo. Razen tega, da plesen uniči listno površino in prepreči pridobivanje hrane, povzroča tudi gnitje gomoljev.

Zoper plesen moramo škropiti, preden se bolezni razširi z bakrenim apnom, bordojsko brozgo ali s superkuprenoksom (1 do 2%). Najbolje je da istočasno z dodatkom svinčene arzenata (0,7), lindana ali pantakana škropimo tudi proti koloradskemu hrošču.

Pridelovalce krompirja opozarjamo, da je treba plesen in koloradskega hrošča obvezno zatirati.

SPRAVILO SENA IN UPORABA SUŠIL

Letošnje deževno vreme zelo ovira spravljanje sena. Ob neugodnem vremenu sušeno seno je dostikrat brez vrednosti za krmljenje, tolikšne so izgube. Kolikor pozneje kosimo travo po cvetenju, toliko manj vsebuje hranilnih snovi zlasti še beljakovin. Pa tudi pridelek otave je manjši. Kljub slabemu vremenu je s travnikov možno spraviti dobro krmo in to s siliranjem ter s sušenjem na sušilih. Za siliranje je najprimernejša mlada trava prve košnje.

Sušenje na sušilih se pri nas žal še zelo malo uporablja, vendar ima veliko prednosti pred sušenjem na tleh. Zlasti v slabem vremenu se precej zmanjša izguba hranilnih snovi. Na sušila lahko naložimo kar sveže pokošeno in mokro travo. Izmed sušil so se najbolj obnesli zasilni žični, latasti in vrvasti kozolci brez strehe. Postavimo jih v smeri najmočnejšega vetra. S tem preprečimo, da bi jih veter prevrnil. Svežo krmo lahko obesimo tudi na ostrvi — smrekova drevesa s prikrajšanimi vejami. Ta način sušenja je že močno razširjen na Koroškem in Tolminskem.

Prihranek hranilnih snovi pri sušenju na sušilih bo že ob prvi uporabi poplačal vse stroške in trud. Na tleh bi smeli sušiti le tedaj, kadar lahko zanesljivo računamo z lepim vremenom.

PRAŠIČJA RDEČICA

(Nadaljevanje)

Poginulega prašiča (kakor tudi nobene druge poginule živali) ne smemo odstranjevati po lastni volji ali prevdanku; za tako opravilo imamo posebno urejeno veterinarsko pomožno službo (konežni in mrhovišča), ki neškodljivo in celo koristno odstranjuje živalska trupla. V Zg. Kašlju (občina Ljubljana-Moste-Polje) imamo že več let v obratu majhno tovarno za predelavo živalskih trupel, ki jo imenujemo kafilerija. Tu živalska trupla predelajo v kostno moko in tehnične masti. Živalska trupla spadajo torej v tovarno za predelavo. Doma ali nekje za vasjo zakopana živalska trupla so stalni vir raznih obolenj, nevarnih za živali in ljudi. Posebno nevarnost predstavlja truplo, če je zakopano tako, da ga izpira tekoča

studenčna voda. Ta raznaša kužne klice na daleč in ogroža ljudi ter živali. Nevestni ali morda tudi slabo poučeni ljudje mečejo živalska trupla celo v tekoče vode, s čimer povzročajo bližnjim in oddaljenim krajem veliko gospodarsko škodo.

Dejanja kot so predelovanje poginulih prašičev v salame, klobase in druge mesne izdelke ter prodaja v gostinske obrate, menze ali na živilskih trgih pa so kriminalnega značaja. Posledice takšnih dejanj so težke okvare človeškega zdravja ali celo smrtni primeri. Zelo neodgovorno je tudi poklanjanje trupel raznim potepuhom. Živalska trupla torej tja, kamor spadajo!

Včasih je treba za prašičjo rdečico obolelega prašiča vendarle zaklati. Meso takega prašiča je za človeško hrano neškodljivo, če je prašič zaklan kmalu po nastanku bolezni. Pri daljšem trajanju bolezni pa se meso posebno pa še notranji organi tako spremenijo, da dobijo nenormalen videz, duh in okus ter take sestavine, ki so škodljive človeškemu zdravju. Koža takšne živali je lahko uporabna ali pa tudi ne. „Koteks“ ima razne pripomočke in postopke po katerih usposobi za uporabo tudi kože živali zaklanih zaradi različnih obolenj.

Po vsakem zasilnem zakolu je seveda treba na posvet v najbližjo veterinarsko postajo, kjer vam bodo veterinarski strokovnjaki dali potrebna navodila, in vas po potrebi obiskali na domu.

Matko Cerar

ZA ZDRAVO PITNO VODO

SVET ZA KOMUNALNE ZADEVE LJUDSKEGA ODBORA O GRADNJI VODOVODA

Ze lani so v nekaterih krajih začeli graditi vodovode, ki še niso dokončani. Tako še ni dokončan vodovod na Brdu, kjer zaradi pomanjkanja materiala ne morejo dograditi ocepca za del naselja Vrhovci, mimo tega pa tudi še ni izdelan dopolnilni načrt za razširitev vodovodnega omrežja za del Brda in Vrhovec. Treba bo povečati črpališče in zgraditi nov rezervoar.

Vodovod na Brezovici: Treba bo obnoviti cevovod, kar je bilo letos v programu, pa zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ne bo mogoče izvesti. Stroške za to obnovo cenijo na osem milijonov dinarjev.

Vodovod Vnanje gorice: Na zalogi je ves potreben cevni material. Letos so opravili sondače za dokončno določitev črpališča. Na osnovi sondažnih izvidov bodo napravili investicijski program in glavni projekt, potem pa bodo pričeli z gradnjo.

Vodovod na Igu: Izdelan je investicijski program in projekt. Z deli pa še niso začeli, ker ni še nabavljen ves potreben material. Dela vodi odbor vodne skupnosti, ki ima sprva v programu oskrbo naselja Ig, s tem da bodo usposobili obstoječi rezervoar in napravili začasen priključek na obstoječe črpališče na Igu.

Vodovod Preserje-Podpeč: Končano je zajetje. Odbor vodne skupnosti je že začel z izkopi za vodovod do rezervoarja. Imajo že ves material za prvo etapo gradnje.

Vodovod Dobrova: Z deli so začeli lani. Delo vodi vodovodni odbor Dobrova. Vodovod bo verjetno dograjen že letos.

Vodovod Zažar: Letos so vaščani zgradili zajetje, nabavili so črpalko in zdaj kopljejo jarko za cevovod do rezervoarja.

Vodovod Horjul: Za gradnjo novega zajetja in cevovoda do obstoječega rezervoarja so izdelani načrti, ki jih je priskrbel še bivša Poslovna zveza. Krajevni odbor se je letos lotil akcije za zbiranje finančnih sredstev za prvo etapo. Le-ta obsega gradnjo novega zajetja in cevovoda do obstoječega rezervoarja. Druga etapa pa obsega gradnjo omrežja za naselje. Za prvo etapo bodo prispevala sredstva gospodarske organizacije, drugo etapo pa bodo financirali iz krajevnega samoprispevka.

Manjše vodovode pa gradijo tudi v Planini in v Zalogu. Dela bodo večinoma opravili vaščani sami z lastno delovno silo in z lastnimi sredstvi. Za nova vodovoda, ki naj bi ju gradili prihodnje leto v Plešivici in Dvoru, bodo opravili vodne preiskave.

Letos so dogradili dva vodovoda: na Butajnovi v dolžini 6000 m in v Lubgójni v dolžini 500 m. Dela so opravili pretežno prostovoljno in s krajevnim samoprispevkom. LO je ta dela le delno finansiral.

PESTRA RAZSTAVA

Dobrovskih pionirjev

V okviru programa Jugoslovanskih pionirskih iger so pred koncem šolskega leta priredili pionirji osnovne šole Dobrova razstavo svojih izdelkov in zbranega narodopisnega gradiva. Razstavo, ki je bila skrbno in okusno pripravljena, si je ogledalo veliko število obiskovalcev iz bližnje in daljnje okolice. Razstavljali so ne samo različne tehnične izdelke, modele, učila, slike in risbe, temveč tudi zelo zanimive in številne narodopisne predmete, ki so jih pridno zbirali med šolskim letom. Obiskovalci so se zlasti navduševali nad pisano zbirko starinskih panjskih končnic, starega orodja, orožja in posodja, lepih vezenin itd. V posebnem kotičku so pionirji z razstavljenimi pokali in diplomami prikazali tudi svoje športno in kulturno udejstvovanje. Življenje in dosedanje delo dobrovskih pionirjev so ponazarjale tudi različne fotografije in sestavki. Pozornost med obiskovalci je vzbudil tudi tisti del razstave, ki je prikazal v sliki in besedi narodnoosvobodilno borbo v Dolomitih.

Podjetje Mestni vodovod, ki oskrbuje mestni del občine, bo napravil še manjkajoče priključke v Daljni vasi in v Skofljici. Delajo že na konzumnem vodu na Skofljici, začeli pa bodo tudi z deli na vodovodu v Daljni vasi. Mestni vodovod je zamenjal cevovod v Rožni dolini, po Skrabčevi cesti in Cesti VI. Predvidena je tudi preložitve vodovodnih cevi ob Tržaški cesti v dolžini 500 m, zaradi nove cestne trase.

Še enkrat viški SOS

8. junija 1961 je objavil v „Dnevniku“ dopisnikar J. Š., članek o stanju opreme na I. osnovni šoli Vič. To stanje zgovorno prikazuje s fotomontažo, ki je upravičeno vznemirila javnost, istočasno pa postavila vprašanje, ali je res tako. Ali je mogoče, da nekateri učenci osmih razredov na popolni šoli našega glavnega mesta nimajo stolov in morajo zato med poukom sedeti na tleh, ali stati naslonjeni na stene. Ali vsega tega ni videlo šolsko vodstvo, učiteljski kolektiv in ali je tudi šolski odbor držal roke križem.

Resnici na ljubo moramo ugotoviti naslednje: Šole nabavljajo opremo iz proračunskih in investicijskih sredstev sklada za šolstvo. V Ljubljani so zadnja leta že mnoge šole nabavile novo opremo. Priznati je treba, da so pristojni družbeni organi v šolstvu posvečali tudi temu problemu potrebno skrb. Morda edinstven in skoraj neverjeten pa se zdi opisani primer, ki še posebej meče senco na šolski odbor omenjene šole. Prepričani smo, da je šola prav gotovo imela toliko sredstev, da bi lahko nabavila manjkajoče stole že v začetku šolskega leta, če že ni mogla zamenjati celotne opreme v razredih. Dejstvo je, da so v tem letu finančna sredstva omejena, vendar to nikakor ne opravičuje navedenega stanja, saj bi imelo vodstvo šole možnost priskrbiti manjkajočo opremo v skrajni sili tudi brezplačno od kake druge ljubljanske šole, ki je staro toda še uporabno opremo zamenjala z novo. Takih zamenjav se je v trenutni stiski poslužila že marsikatera šola. Šola pa bi si lahko zagotovila sredstva za tak nujen primer tudi iz drugih postavk proračuna, na primer iz sredstev za vzdrževanje šole, ali pa iz dotacij gospodarskih organizacij, ki so jih „smotrno“ uporabili za ekskurzije.

Zelimo, da bi ne bili več potrebni podobni članki in klici na pomoč — da bi organi družbenega upravljanja ne trpeli takšnih nevzdržnih prilik.

PIV

Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Žorž Vladov. Tiska Tiskarna Šolskih delavnic tehniških šol v Ljubljani.